

Notulen bijeenkomst Poolse buitenlandse werknemers

Datum: 31 augustus 2020

Locatie: gemeentehuis Medemblik

DEELNEMERS:

- Harry Nederpelt – wethouder gemeente Medemblik, aanwezig als toehoorder
- Marieke Achterkamp – beleidsmedewerker Ruimtelijke Ontwikkeling, aanwezig als toehoorder
- Wim Eringfeld – Stec Groep – Gespreksleider.
- 13 buitenlandse werknemers – zij nemen anoniem deel aan het gesprek. Er zijn 4 stellen en 5 mensen die alleen zijn.
- Tolk 1
- Tolk 2
- Stijn Kant – Stec Groep – Notulist

Opening:

Wethouder Harry Nederpelt opent de vergadering en heet de deelnemers aan het gesprek van harte welkom. Hij legt uit dat het doel van de bijeenkomst is om informatie te vergaren, om een nieuw beleid over de huisvesting van buitenlandse werknemers te kunnen bepalen. Hij deelt mee zeer verheugd te zijn met de grote opkomst en nodigt hen uit vrijuit te spreken.

Het woord wordt hierna overgedragen aan Wim Eringfeld. Hij vertelt dat Stec Groep als procesbegeleider helpt bij het opstellen van het nieuwe beleid. Deze bijeenkomst draait om de ervaringen van de buitenlandse werknemers zelf. Er zal daarbij worden ingegaan op het nieuwe beleid, wat zich focust op de doelgroepen short- en mid-stay verblijf. De gegeven feedback zal anoniem worden meegestuurd naar de gemeenteraad. Hij nodigt mensen uit tot een dialoog, waarin we vooral ook op elkaar te reageren.

De geïnterviewden:¹

Het was niet makkelijk om in contact te komen met buitenlandse werknemers. Via een tussenpersoon van Poolse komaf (die ruim 40 uitnodigingen heeft verstuurd) hebben wij 13 Poolse werknemers bereid gevonden om met ons in gesprek te gaan over de huisvesting. Het zijn allemaal werknemers die in de loop der tijd tegen zaken zijn aangelopen rondom het werken en verblijven in Nederland.

De werknemers die we spraken, zijn beduidend langer in Medemblik dan de groep waarmee wij in februari 2020 spraken. Een stel valt onder long-stay, ze komen al meer dan 3 jaar naar Medemblik. Zij zijn nu 10 jaar in Medemblik en hebben zich na 8 jaar gevestigd in Medemblik. Na jaren op slaapkamers met meerdere mensen en gedeelde voorzieningen wonen ze nu in een zelfstandige woonruimte.

De overige aanwezigen behoren tot de mid-stay categorie en verblijven tussen de 4 maanden en 3 jaar in Medemblik. Twee stellen komen hier al wel langer dan 3 jaar, maar elke keer op tijdelijke contracten (werken – terug naar Polen – werken). Van de aanwezigen is de korst verblijvende persoon nu 1,5 jaar in Medemblik.

Inventarisatie type huisvesting/woonsituatie:

Het stel dat aangaf elk jaar het hele jaar door bij 3 verschillende bedrijven in de regio gewerkt te hebben, werd – zonder overleg – van de ene huisvestingslocatie naar de andere verhuisd (gekoppeld aan het feit dat ze bij een andere werkgever werkten). Zij verbleven dus in 1 jaar tijd op 3 verschillende plekken. Op dit moment zijn ze in een woning van de werkgever gevestigd, waar 5 personen in 4 slaapkamers verblijven. Er wordt aangegeven dat dit aantal tot 7 personen kan oplopen in het hoogseizoen.

Een ander geeft aan eerst een half jaar in een rijtjeswoning te hebben gewoond met in totaal 8 personen, 2 per slaapkamer. Het halfjaar hierop heeft ze in een woning met 5 personen gewoond. Sinds januari

¹ De werknemers delen in dit gesprek ook hun ervaringen uit hun eerste tijd in Nederland, toen ze nog onder de short-/mid-stay groep vielen.

beschikt zij over een eigen slaapkamer met gedeelde keuken en badkamer. In totaal wonen er op deze locatie (op een agrarisch erf) 35 personen. De leefomstandigheden hier worden als goed bestempeld. Het stel dat hier al 10 jaar verblijft, geeft aan na 8 jaar te hebben besloten zich hier te vestigen. Ze geven aan dat ze de eerste jaren hebben geleefd in een woning met 14 personen met 3 personen op 1 slaapkamer in het hoogseizoen. Nadat ze een vast contract hebben gekregen, zijn ze in een appartement gaan wonen, waar ze nu naar tevredenheid wonen.

Het stel dat al enige tijd voor 3 werkgevers werkt geeft aan ze in het verleden een slaapkamer huurden met alleen een bed. In het huis waren 10 slaapkamers met in het hoogseizoen 35 personen. 2 slaapkamers hadden geen raam dat open kon. Er vond in deze locatie - boven een restaurant - een grote doorstroom plaats van mensen. Als het restaurant open was, was er geen toegang tot warm water. Ze wonen nu op een andere locatie, waar ze tevreden over zijn (vrijstaande woning gehuurd door de werkgever, eigen slaapkamer).

Een persoon die nu 1,5 jaar in Nederland verblijft, geeft aan dat zijn rijtjeswoning 4 slaapkamers bevat waar in totaal 9 personen wonen. Hij was aan deze huisvesting gekomen via iemand die hij kent en vertrouwde. Hij was teleurgesteld toen hij zag waar hij terecht was gekomen.

Een persoon geeft aan het eerste jaar boven een fabriek te hebben gewoond. Zij moesten zich douchen en van het toilet gebruik maken in een bedrijfshal.

Reden om in Medemblik te werken

In eerste instantie komen alle buitenlandse werknemers maar met één doel naar Medemblik: om te werken en geld te verdienen. Na verloop van tijd komen sommigen tot de conclusie dat ze zich hier willen vestigen. Het geeft ze meer rust, niet meer heen en weer.

Corona:

Alle aanwezigen geven dezelfde boodschap. Ze hebben in de manier waarop ze gehuisvest worden geen fundamentele veranderingen waargenomen, zoals bijvoorbeeld minder mensen in een huis, of samenstelling van de slaapkamerbezetting. Zo vindt bijvoorbeeld nog steeds roulatie plaats van mensen (soms 2 à 3 nieuwe personen in een week) Wat ze wel hebben waargenomen is:

- Er zijn in woningen / op huisvestingslocaties stickers geplakt die bewoners helpen herinneren aan het houden van 1,5 meter afstand.
- Eén persoon gaf aan dat in de huisvestingslocatie iedereen een eigen koelkast op de slaapkamer heeft gekregen zodat ze geen schappen hoeven te delen in de koelkast. Ze krijgen hierdoor wel het gevoel dat ze opgesloten zitten in hun eigen slaapkamer.

Wensen ten aanzien van huisvesting:

De volgende punten zijn behandeld:

- Woonwensen: Eigen slaapkamer met wc/douche.
- Privacy: privacy wordt unaniem als belangrijkste wens genoemd. Dat de gemeente in het toekomstig beleidsvoorstel naar 1 persoon op een slaapkamer wil, tenzij er sprake is van een duurzame relatie tussen twee personen, wordt heel goed gevonden. Aanvullend zou men willen dat de deur op slot mag en derden niet zonder toestemming in hun appartement / slaapkamer kunnen.
- Locatie: 5 personen geven aan dat ze naar tevredenheid bij de werkgever wonen. Argument tegen is het volledig afhankelijk zijn van de werkgever. Het risico bestaat dan dat ze ook in de vrije tijd worden opgedragen werk te verrichten. 4 van de 9 geven aan op een agrarisch erf te wonen, waar ze naar tevredenheid wonen. Daarnaast wordt het belangrijk gevonden dat men dichtbij voorzieningen is: als er geen vervoer is, is 2 km naar de supermarkt acceptabel. Met de fiets 5 km. Ze geven aan dat de kwaliteit van de huisvesting mede bepaalt, hoe ver zij bereid zijn te reizen naar het werk en voorzieningen. Daarnaast beschikt niet iedere werknemer over eigen vervoer. Dit leidt soms tot problemen als het gaat om het kunnen bereiken van voorzieningen zoals de supermarkt.
- Omvang huisvesting: men vindt dat een huisvestingslocatie maximaal 50 personen zou moeten huisvesten, liever 35 maximaal.

- Beheer / huismeester: de huismeester maakt nieuwe mensen wegwijs, zorgt ervoor dat de gezamenlijke ruimtes schoongehouden worden en overlast geminimaliseerd wordt. Eén aanwezige gaf aan zelf als huismeester gefunctioneerd te hebben. Het aanwezig zijn van een huismeester wordt als positief ervaren.
- Inschrijven / Registratie: 4 personen hebben zich ingeschreven bij de gemeente. Het uitzendbureau of de verhuurder geven de werknemers soms geen toestemming om zich in te schrijven. Ook wordt er aangegeven dat sommigen niet weten hoelang ze zich hier willen vestigen en bang zijn dat een inschrijving hier onder meer problemen geeft met de belastingen. De buitenlandse werknemers geven aan dat een online inschrijving waar ze gevestigd zijn de inschrijvingen zou vergemakkelijken (hoe het in Ierland is geregeld werd als voorbeeld genoemd). Het voorstel dat registratie in verblijfsregisters per locatie bijgehouden moeten worden vindt men een goed voorstel.
- Parkeren: is niet ter sprake gekomen. De aanwezigen spraken alleen over lopen, fietsen en vervoer door de werkgever (uitzendbureau). Zie ook onder locatie.
- Spreading: alle aanwezigen geven aan het liefst tussen de Nederlanders te wonen. Men zou willen integreren en de taal willen leren. Men woont graag in kleine huisvestingslocaties. Het bouwen van een "Pools dorp" ziet men niet zitten (zie ook feedback omvang huisvesting). Kortom: zoveel mogelijk spreiden is de wens.

Integratie

Er wordt aangegeven dat er weinig integratie plaatsvindt. Geen van de aanwezige buitenlandse werknemers beheerst de Nederlandse taal actief. Als men er langer is, geeft men aan wel het een en ander te verstaan. De meesten geven aan open te staan voor scholing om de Nederlandse taal te leren. Men vindt dat deze scholing gratis zou moeten zijn. Een enkeling verwijst naar het verschil met statushouders, die wel alles gratis krijgen. Online scholing wordt ook als een mogelijkheid gezien. Men weet niet of er mogelijkheden tot scholing bestaan.

Informatievoorziening rondom wonen en werken in Nederland

Uit het gesprek blijkt dat de buitenlandse werknemers feitelijk geen kennis hebben over hun rechten en plichten. Drie voorbeelden:

- 4 van de 13 aanwezigen hebben zich ingeschreven bij de gemeente. De overige aanwezigen wisten niet dat – als ze langer dan 4 maanden in Nederland (gaan) blijven - zich moeten inschrijven. Ze krijgen soms ook actief van de huisvester of het uitzendbureau de informatie dat ze zich niet moeten inschrijven.
- De aanwezigen vragen zich af of het wettelijk mag dat de deuren niet op slot mogen en dat de huisvester / de werkgever (uitzendbureau) zonder hun goedkeuring de verblijven kunnen inlopen.
- Geen van de aanwezigen weet dat de uitzendbureaus / huisvesters volgens de wet maximaal 25% van hun inkomen voor de huisvesting in rekening mogen brengen.

Men komt niet op het gemeentehuis en weet niet waar welke informatie te verkrijgen is. Men zou het op prijs stellen als de gemeente direct aan de buitenlandse werknemers onafhankelijke en objectieve informatie geeft zonder tussenkomst van de verhuurder en / of werkgever (uitzendbureau).

Uitwisseling van persoonlijke ervaringen met huisvesting in de gemeente Medemblik

- Van de 5 personen die alleen zijn hebben 4 nu een eigen slaapkamer. Zij geven aan dat ze het een probleem vinden om bij andere personen op een slaapkamer te worden geplaatst. Dit is bij 4 van 5 van hen gebeurd.
- Men vindt de huisvesting in de eerste jaren - echt ondermaats.
- Misstanden komen vaak niet aan het daglicht. De aanwezigen wijten dit aan het feit dat controles vooraf aangekondigd worden. Unaniem wordt verteld over ervaringen waarin ze de avond van tevoren opdracht krijgen ervoor te zorgen dat het netjes is. De aanwezigen roepen de gemeente unaniem op controles niet meer aan te kondigen en onverwacht op de stoep te staan.
- Na verloop van tijd, als ze langer en/of vaker terugkomen in Medemblik slagen ze er voor zichzelf in een betere woonplek te vinden. Dit is echter niet makkelijk.

- Gebrek aan privacy: dit bestaat uit twee onderdelen:
 - Geen eigen slaapkamer hebben, geen eigen plek.
 - De huisvester, werkgever (het uitzendbureau) en andere bewoners kunnen zonder toestemming op elk moment hun appartement / slaapkamer inlopen, als ze bijvoorbeeld aan het werk zijn. Deuren mogen niet op slot. Er wordt veel gestolen. Dit element van inbreuk op de privacy wordt als uiterst onprettig ervaren.
- Het heersende gevoel is dat er over hen wordt beschikt. Ze hebben er niets over te zeggen waar ze komen te wonen. Zonder overleg en zonder voorinformatie krijgen ze de avond van tevoren te horen dat ze de volgende dag worden verhuisd naar een andere locatie, bijvoorbeeld om reden van transportkosten. Het gevoel dat hen niets gevraagd wordt en dat anderen beslissen hoe en waar zij wonen wordt als uiterst onprettig ervaren.
- Niet alle Poolse mensen zijn gelijk. Het zijn enkele gevallen die een negatief beeld creëren over de rest (bier drinken / overlast). Dit soort incidenten doet zich hoofdzakelijk voor in de short-stay groep.

Meegeven aan de gemeente en werkgevers/huisvesters:

Wat willen de aanwezigen de gemeente mee geven wat nog niet ter sprake is geweest:

- Zorg voor normale woonomstandigheden zodat wij gezond naar ons werk kunnen en seizoenarbeiders (short-stay) ook graag weer terugkomen.
- Werkgevers behandel ons met respect: als wij nu allemaal uit Nederland vertrekken zijn binnen 2 dagen de schappen in de supermarkten leeg.
- Kondig controles op huisvestingslocaties niet van te voren aan.

Slot

Wim Eringfeld geeft aan dat er een anoniem verslag wordt gemaakt en dat er nog 2 bijeenkomsten met bewoners en werkgevers/verhuurders/uitzendbureaus plaatsvinden. De verslagen van alle bijeenkomsten met belanghebbenden worden met het voorstel voor het beleid naar de gemeenteraad van Medemblik gestuurd. Het voorstel wordt naar verwachting in november besproken. Hij legt uit dat het pas beleid wordt nadat de gemeenteraad het heeft goedgekeurd (naar verwachting Q2 2021) en dat er dus nog wijzigingen kunnen plaatsvinden. Vervolgens wordt iedereen namens de gemeente bedankt voor zijn/haar deelname en de levendige discussie.